

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus de Conscientia, de Legibus, de Peccatis, de Virtutibus
Theologicis, de Religione, & Beneficiis. Adjunctis in hac editione
Propositionibus ad hanc usque proscriptis

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, 1734

VD18 90392140

Cap. III. De Peccatis commissionis & omissionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40986

constituatur finis ultimus, & ex affectu erga illam homo sit paratus violare præceptum gravius, vel illius violandi periculo se exponat. Venialia autem ejusdem speciei magis adhuc per se, ac directe disponunt ad mortale; cum circa idem objectum specificè sumptum versentur, & pariant similem habitum. Sic levioribus furtis, contumeliis, detractionibus via sternitur ad graviores injurias, & comparatur consuetudo furandi, detrahendi, quæ magis adhuc in gravia objecta, utpote magis allicientia ad se, inducit, quam in levia.

CAPUT III.

De Peccatis commissionis, & omissionis.

Q. I. **Q**uid sunt, & an differunt inter se?

Resp. I. Peccatum commissionis est actus positivus factus contra legem eum prohibentem, sive est violatio præcepti negativi. Peccatum omissionis est omisio actus præcepti, sive violatio præcepti affirmativi.

Resp. II. Hæc peccata, etiam cum eadem virtuti, aut præcepto ex eodem motivo adversantur, sic moraliter inter se differunt,

runt, saltem secundum gravitatem, ut in Confessione sigillatim explicanda sint. Nam peccatum commissionis, cæteris paribus, est notabiliter gravius peccato omissionis: habet quippe notabiliter majorem disconvenientiam, ac oppositionem cum natura rationali, & lege divina: magis enim, cæteris paribus, inordinatum est, ac disconveniens naturæ rationali, ac legi æternæ facere, quod non debes, quàm non facere, quod debes; & illud opponitur præcepto *declina à malo*, hoc autem præcepto *fac bonum*. Sic odium Dei est longè gravior culpa, quàm omissio actûs amoris Dei præcepti, licèt utrumque eidem præcepto charitatis opponatur; & qui utriusque reus esset, non satisfaceret præcepto confitendi, dicendo se bis peccasse mortaliter contra debitam charitatem Dei. Item longè pejus est patrem contumeliâ afficere, quàm præcisè ei honorem non deferre.

Imò sunt, qui docent, aliqua peccata commissionis, & omissionis inter se differre secundum gravitatem specificam, ut ista allata: quia censent ea habere inter se disconvenientiam, & oppositionem cum natura rationali, & lege divina notabiliter diversam; nam licèt eidem virtuti, ac præcepto ex eodem motivo adversentur, tamen ei modo notabiliter diverso opponuntur.

Q. 2. Unde estimanda est species, & gravitas omissionis culpabilis?

Resp. Ex specie, & bonitate actus præcepti: nam privatio eò peior est, quò forma ei opposita melior est. Ergo omissio actus præcepti eò peior est, quò actus præceptus melior est. Sic omissio orationis longioris præceptæ, est culpa gravior omissione orationis brevioris etiam præceptæ.

Q. 3. An actus cum omissione culpabili conjunctus, est Peccatum?

Resp. I. Omnis actus, qui est causa, finis, vel occasio proxima omissionis malæ, contrahit malitiam omissionis, ut si omitas sacrum, ut studeas, vel dormias: quia prohibetur eodem præcepto, quo præcipitur actus omissus. Nam præceptum, utpote de se efficax, hoc ipso, quòd præcipiat actum aliquem, simul prohibet omnem actum, vi cuius sequitur omissio actus præcepti. Sicut enim præceptum obligat ad servanda omnia, quæ necessaria sunt ad ejus observationem: sic & ad vitanda omnia, quæ eandem observationem impediunt. Item in illo actu continetur virtualis saltem voluntas omittendi. Ergo habet idem objectum cum omissione, &

& proinde eandem malitiam, & repugnantiam eidem præcepto. Idem est, si actus assumatur ut medium omissionis: nam media contrahunt malitiam finis. Hinc si actus sit aliunde malus, habet duplicem malitiam; ut si quis omittat sacrum, quia tempore sacri furatur. Si verò non sit aliunde malus, habet unam, & eandem malitiam cum omissione culpabili, cum solum habeat malitiam ab illa omissione, & eidem præcepto adversetur. Docet tamen Suarez, quòd si quis advertit se hoc tempore omittere, & ex nimio affectu ad illud opus de se licitum velit nihilominus illud exercere, & sic omittere; tunc actus ille habet malitiam specie distinctam: quia verè est contra rectitudinem propriæ virtutis; & quia constituitur ultimus finis in illo opere.

Resp. II. Quando actus, qui fit tempore omissionis, non est causa, nec finis, nec medium, nec occasio omissionis, sed tantum assumitur consequenter ad voluntatem efficacem omittendi ob alium finem, juxta multos non contrahit malitiam omissionis, nec proinde est peccatum, si aliunde non sit malus: ut si quis, postquam decrevit omittere sacrum, ad aliquod leve incommodum vitandum oret domi, vel studeat tempore sacri, ut otium vitet. Quia lex præcipiens aliquid non vetat actum alium, nisi sit causa, vel medium, vel occa-

fio omissionis actûs præcepti; & supposita voluntate omittendi actum præceptum alius actus materialiter, & per accidens se habet ad omissionem, & nullo modo in eam influit.

Q. 4. *Quandonam admittitur peccatum Omissionis?*

Resp. I. Peccatum Omissionis externum admittitur eo solo tempore, quo urget præceptum faciendi actum: quia hoc peccatum consistit in omissione actûs debiti ex præcepto: at actus non est debitus, nisi eo tempore, quo servandum est præceptum. Internum verò committitur, dum quis expressè, aut virtualiter, indirectè, vel interpretativè, vult omittere actum præceptum; nam tunc ponitur voluntas violandi præceptum.

Resp. II. Qui ponit causam, ex qua prævidet probabiliter secuturam omissionem, tunc peccat, & contrahit malitiam omissionis: quia qui ponit causam omissionis, vult indirectè, vel saltem interpretativè ipsam omissionem: qui enim vult causam, censetur velle effectum, qui ex illa sequitur. Præterea eodem præcepto, quo vetatur ommissio, prohibetur etiam positio libera causæ illius. Hinc qui die Festo manè se somno tradit, prævidens se somno sepultum iri tempore ultimi sacri, tunc peccat contra

re-

religionem; etiam si per accidens excite-
tur, & postea sacrum audiat. Nam tunc
habuit voluntatem, saltem interpretati-
vam, ac virtualem omittendi sacrum, quam-
vis postea eam mutaverit.

Idem dic de eo, qui scienter, aut non
nisi cum ignorantia, vel inadvertantia cul-
pabili, exponit se morali periculo omitten-
tendi: nam tunc contrahit totam maliti-
am omissionis, licet postea omissio non
sequatur; quia sic exponendo se morali
periculo omittendi saltem interpretative
voluit omissionem. Quod si is, qui posuit
causam omissionis, vel exposuit se morali
periculo omittendi, postea possit præcep-
tum, dum urget, implere; desistendo ab
opere impossibili, non implens præ-
ceptum denuò peccat peccato omissionis;
& tunc omissio ejus est in se libera eo mo-
do, quo actus externus liber esse potest:
quia tunc denuò vult saltem indirectè ip-
sam omissionem actualem. Porro non
contrahitur censura, nisi eo tempore, quo
actus ex præcepto faciendus est: nam tunc
solum ponitur omissio externa, cui anne-
xa est.

Resp. III. Probabile est, eum, qui posuit
omissionis causam, qua factus est impotens
ad implendum præceptum, peccare non so-
lum, quando posuit illam causam, sed etiam
dum re ipsa actum præceptum omittit, si
non retractet ejus causam culpabilem, cum
potest.

potest. Sic Sacerdos, qui Breviarium in mare liberè projecit, unde factus est impotens ad illud recitandum, non solum peccavit projiciendo, sed etiam singulis diebus denuò peccat non recitando, quamdiu priorem culpam non retractat. Item qui ante sacrum longæ viæ sine necessitate se dedit, unde factus est impotens ad audiendum sacrum, peccat contra religionem non solum cum se dedit longæ viæ prævidens impotentiam audiendi sacrum inde secuturam, sed etiam postea, dum celebratur sacrum, nisi tunc eliciat contritionem. Ratio est quia omissio actualis est imputabilis voluntati, quamdiu est voluntaria in causa non retractata, quæ possit retractari: tamdiu enim liberè continuatur, & ponitur voluntariè omissio, quamdiu potest retractari ejus causa, & non retractatur; nam est tunc in potestate hominis efficere, ne sit amplius voluntaria, ac moralis.

Sed quid si homo non possit retractare causam culpabilem omissionis, ut fit in somno, vel ebrietate: An peccat non solum quando posuit causam, sed etiam cum præceptum urget?

Resp. Alii affirmant, eò quòd talis omissio sit illi sufficienter voluntaria in causa non retractata. Alii probabiliùs negant do-

docentes talem omissionem nil per se malitiæ imputabilis addere culpabili positioni causæ ejus, eò quòd tunc omissio non sit voluntaria, & libera nisi in causa; & voluntas tempore omissionis non continueatur liberè, nec ullum exercitium liberum habeat, cum ne possit quidem ejus causam retractare.

Cæterùm necesse est omnes omnino omissiones actuales confiteri, & non tantùm causam earum culpabilem. Nam ex praxi perpetua fidelium, ex qua necessitas materiæ Confessionis potius, quàm ex principiis metaphysicis metienda est, constat, actiones, & omissiones in causa mortaliter culpabiles esse necessariò confitendas, sive illæ secundùm se peccata sint, sive solum effectus, & objecta peccati in causa liberè posita commissi. Præterea id etiam necessarium est, vel ad explicandam, sicut oportet, peccati gravitatem, vel ad detegendum damnum tertii, obligationem restituendi, &c. Vel ob periculum reservationis, aut censuræ.

CAPUT IV.

De ignorantia, & ejus Peccatis.

Q. 1. **Q**uid est Ignorantia, & quotu-
plex?

Resp.